ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2024/597 НА КОМИСИЯТА

от 18 декември 2023 година

относно проекта за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Португалия, обхващащ периода 2021—2030 г. и относно съответствието на мерките на Португалия с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(само текстът на португалски език е автентичен)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([1]), и по-специално член 9, параграф 2 и член 14, параграф 6 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 ([2]), и по-специално член 7, параграф 2 от него,

като има предвид, че:

Препоръки относно проекта на Португалия за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (НПЕК) на Португалия, обхващащ периода 2021—2030 г.

(1) Португалия представи своя проект на актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на 30 юни 2023 г.

(2) В член 3 и приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1999 („Регламента за управлението“) се определят елементите, които трябва да бъдат включени в актуализирания интегриран национален план в областта на енергетиката и климата. През декември 2022 г. Комисията прие насоки за държавите членки относно процеса и обхвата на изготвяне на проектите и окончателните актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата ([3]). В насоките са набелязани добри практики и са очертани последиците от неотдавнашните политически, правни и геополитически промени в политиките в областта на енергетиката и климата.

(3) Във връзка с плана REPowerEU ([4]) и като част от циклите на европейския семестър за 2022 г. и 2023 г. Комисията постави силен акцент върху свързаните с енергетиката и климата реформи и инвестиционни нужди на държавите членки, за да се укрепят енергийната сигурност и финансова достъпност чрез ускоряване на екологичния и справедлив преход. Това е отразено в докладите за Португалия за 2022 г. и 2023 г. ([5]) и в препоръките на Съвета към Португалия ([6]). Държавите членки следва да вземат предвид най-новите специфични за всяка държава препоръки на Съвета в окончателните си актуализирани интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата.

([1]) ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1.
([3]) ОВ C 495, 29.12.2022, стр. 24
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 623 final; SWD(2023) 622 final.
([6]) (2022/C 334/22); Препоръка за препоръка на Съвета (2023/C 312/22), Препоръка за препоръка на Съвета.

(4) Препоръките на Комисията по отношение на изпълнението на националните цели съгласно Регламента за разпределяне на усилията ([7]) (РРУ) се основават на вероятността държавите членки да спазят целите за 2030 г., като се вземат предвид правилата за използване на възможностите за гъвкавост съгласно РРУ.

(5) Препоръките на Комисията относно улавянето, използването и съхранението на въглерод (CCUS) имат за цел да се направи преглед на планираното внедряване на тези технологии на национално равнище, включително да се получи информация за годишните обеми на CO_2, които се планира да бъдат уловени до 2030 г., разделени по източници на уловения CO_2, идващ от инсталации, обхванати от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([8]), или от други източници, като биогенни източници или директно улавяне от въздуха; за планираната инфраструктура за транспортиране на CO_2; и за потенциалния вътрешен капацитет за съхранение на CO_2 и обемите за инжектиране на CO_2, които се планира да бъдат налични през 2030 г.

(6) Препоръките на Комисията относно изпълнението съгласно Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) (Регламента за земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — „Регламент за ЗПЗГС“) се отнасят до изпълнението от страна на държавата членка на правилото „без дебит“ за периода 2021—2025 г. (период 1) и нейната национална цел за периода 2026—2030 г. (период 2), като се вземат предвид правилата, уреждащи използването на възможностите за гъвкавост, както е определено в посочения регламент. В препоръките на Комисията се взема предвид и фактът, че през период 1 всяко превишение на емисиите съгласно Регламента за ЗПЗГС ще бъде автоматично прехвърлено към разпределеното количество емисии съгласно РРУ.

(7) За да може адаптирането към изменението на климата да подпомогне по подходящ начин постигането на целите в областта на енергетиката и смекчаването на изменението на климата, от съществено значение е да се идентифицират потенциалните опасности, свързани с изменението на климата, както и да се анализират уязвимостите и рисковете, които могат да засегнат съответните области или сектори. В препоръките на Комисията относно адаптирането се разглежда степента, в която Португалия е включила в актуализирания си НПЕК цели за адаптиране, отчитащи климатичните рискове, които биха могли да попречат на Португалия да постигне общите и конкретните цели на Енергийния съюз. Без конкретни политики и мерки за адаптиране — планирани и изпълнени — постигането на целите в измеренията на Енергийния съюз е застрашено. Управлението на водите при променящите се климатични условия изисква особено внимание поради рисковете от прекъсване на електроснабдяването, тъй като наводненията, високите температури и засушаванията оказват въздействие върху производството на енергия.

(8) Препоръките на Комисията по отношение на амбицията в областта на възобновяемата енергия се основават на формулата, определена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999, която на свой ред се основава на обективни критерии, и на основните политики и мерки, които липсват в проекта на актуализирания НПЕК на Португалия, като идеята е да се даде възможност на Португалия да постигне своевременно и икономически ефективно своя национален принос към обвързващата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., която с колективни усилия ще бъде увеличена на 45 % с колективни усилия съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([10]) по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници. Препоръките на Комисията се основават и на приноса на Португалия към специфичните цели съгласно членове 15а, 22а, 23, 24 и 25 от посочената директива, както и на свързаните с тях политики и мерки за бързото ѝ транспониране и прилагане. Препоръките отразяват значението на разработването на всеобхватно дългосрочно планиране за внедряването на енергията от възобновяеми източници, и по-специално на вятърната енергия, за да се повиши видимостта за европейската производствена промишленост и операторите на мрежи в съответствие с европейския пакет за вятърната енергия ([11]).

([7]) егламент (ЕС) 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 26), изменен с Регламент (ЕС) 2023/857 от 19 април 2023 г. (ОВ L 111, 26.4.2023 г., стр. 1).

([8]) Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

([9]) Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) 2023/839 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 г. (ОВ L 107, 21.4.2023 г., стр. 1).

([10]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82), изменена с Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Съобщение относно европейския план за действие в областта на вятърната енергия, COM(2023) 669 final, 24.10.2023 г. и Съобщение относно постигането на амбициите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници в морето, COM(2023) 668 final.

(9) Препоръките на Комисията относно националния принос към енергийната ефективност се основават на член 4 от Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета ([12]) за енергийната ефективност и на формулата в приложение I към посочената директива, както и на съответните политики и мерки за нейното прилагане.

(10) В препоръките на Комисията се обръща специално внимание на конкретните и общите цели и приноса, както и на свързаните с тях политики и мерки за изпълнение на плана REPowerEU, с цел да се прекрати бързо зависимостта от руските изкопаеми горива. В тях са взети предвид извлечените поуки от прилагането на пакета „Да пестим газ за безпроблемна зима“ ([13]). Препоръките отразяват необходимостта от повишаване на устойчивостта на енергийната система с оглед на задълженията, произтичащи от Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета ([14]) за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета ([15]) относно сигурността на доставките на газ и в съответствие с Препоръката на Комисията относно съхраняването на енергия ([16]).

(11) В препоръките на Комисията се взема предвид необходимостта от ускоряване на интеграцията на вътрешния енергиен пазар, за да се засилят възможностите за гъвкавост и да се повишат правата и защитата на потребителите. В препоръките на Комисията също така се отчита значението на оценката на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност в съответствие с изискванията на член 3 от Регламент (ЕС) 2018/1999 и Препоръка (ЕС) 2023/2407 ([17]) на Комисията.

(12) Препоръките на Комисията отразяват значението на осигуряването на достатъчно инвестиции в научни изследвания и иновации в областта на чистата енергия, за да се стимулира тяхното развитие и производственият капацитет в областта, включително подходящи политики и мерки за енергоемките отрасли и други производства, както и необходимостта от повишаване на квалификацията на работната сила в контекста на промишлеността с нулеви нетни емисии, за да се консолидира силна, конкурентоспособна и чиста икономика в рамките на Съюза.

(13) Препоръките на Комисията се основават на поетите в рамките на Парижкото споразумение ангажименти за постепенно намаляване на използването на изкопаеми горива, както и на значението на постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива.

(14) Препоръките на Комисията относно нуждите от инвестиции следват нейната оценка за това дали проектът на актуализиран план съдържа общ преглед на нуждите от инвестиции за постигане на общите цели, конкретните цели и приноса за всички измерения на Енергийния съюз; дали в него се посочват източниците на финансиране, като се разграничава между частни и публични източници; дали в него се определят инвестиции в съответствие с плана за възстановяване и устойчивост на Португалия, териториалните планове за справедлив преход на Португалия и специфичните за държавата препоръки за периода 2022—2023 г., отправени в рамките на европейския семестър; както и дали включва солидна макроикономическа оценка на планираните политики и мерки. НПЕК следва да осигури прозрачност и предвидимост на националните политики и мерки, за да се подкрепи инвестиционната сигурност.

(15) Препоръките на Комисията отразяват решаващото значение на провеждането на обширни регионални консултации, както и на приобщаващи консултации на ранен етап във връзка с плана, включително ефективно участие на обществеността с достатъчно информация и срокове, в съответствие с Орхуската конвенция ([18]).

([12]) Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1).

([13]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Да пестим газ за безпроблемна зима“, COM/2022/360 final.

([14]) Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1).

([15]) Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

([16]) Препоръка на Комисията от 14 март 2023 година относно „Съхраняването на енергия — основа за декарбонизирана и сигурна енергийна система на ЕС“ (ОВ C 103, 20.3.2023 г., стр. 1).

([17]) Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно енергийната бедност, C/2023/4080 (ОВ L, 2023/2407, 23.10.2023 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда от 25 юни 1998 г. („Орхуската конвенция“).

(16) Препоръките на Комисията относно справедливия преход отразяват оценката на това дали в плана на Португалия са определени достатъчно задълбочено съответните социални въздействия, въздействията върху заетостта и уменията, свързани с прехода в областта на климата и енергетиката, и дали са очертани подходящи съпътстващи политики и мерки за насърчаване на справедлив преход, като същевременно се допринася за насърчаването на правата на човека и равенството между половете.

(17) Препоръките на Комисията към Португалия са подкрепени с оценката на нейния проект на интегриран национален план в областта на енергетиката и климата ([19]), публикувана заедно с настоящата препоръка.

(18) Португалия следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки при разработването на окончателния си актуализиран интегриран НПЕК, който трябва да бъде представен до 30 юни 2024 г.

Препоръки относно съответствието с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(19) В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1119 (Европейския закон за климата) Комисията има задължението да оценява съответствието на националните мерки с целта за неутралност по отношение на климата, както и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата. Комисията извърши оценка на съответствието на мерките на Португалия с тези цели ([20]). Представените по-долу препоръки са съставени въз основа на споменатата оценка. Португалия следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки и да предприеме последващи действия по тях в съответствие с Европейския закон за климата.

(20) Най-уязвимите общности са тези с повишена вероятност да бъдат засегнати от изменението на климата. Неравномерната експозиция и уязвимост спрямо последиците от изменението на климата на различни региони и социално-икономически групи влошават съществуващите неравенства и уязвимост. Справедливата устойчивост следва да намали неравномерната тежест на климатичния риск и да гарантира справедливо разпределение на ползите от адаптирането. Местното равнище на управление разполага с компетенции, които могат да въздействат върху устойчивостта спрямо изменението на климата в по-широк план. Подготовката и прилагането на политики за адаптация на поднационално равнище е от съществено значение.

ПРЕПОРЪЧВА НА ПОРТУГАЛИЯ ДА ПРЕДПРИЕМЕ СЛЕДНИТЕ ДЕЙСТВИЯ:

ОТНОСНО ПРОЕКТА НА АКТУАЛИЗИРАНИЯ НАЦИОНАЛЕН ПЛАН В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА И КЛИМАТА СЪГЛАСНО РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/1999

1. Да предостави прогнози, показващи как чрез съществуващите и планираните политики и мерки ще бъде постигната националната цел за парниковите газове от -42 % през 2030 г. спрямо равнищата от 2005 г., съгласно РРУ. Ако е необходимо, да посочи допълнителни политики и мерки, включително по отношение на метана, N_2O и флуорсъдържащите газове от промишлени процеси и използване на продукти, селското стопанство и управлението на отпадъците, или да посочи как ще се използват наличните в РРУ възможности за гъвкавост, за да се осигури съответствие. Да допълни информацията относно политиките и мерките, като посочи ясно техния обхват, срокове и, когато е възможно, очаквано въздействие относно намаляването на емисиите на парникови газове, включително за мерките в програмите за финансиране на Съюза, като например общата селскостопанска политика.

2. Да определи количеството на емисиите на CO_2, които могат да бъдат уловени годишно до 2030 г., включително източника. Да предостави подробна информация за начина на транспортиране на уловения CO_2. Да определи общия капацитет за съхранение на CO_2 и наличните обеми за инжектиране към 2030 г.

3. Да актуализира прогнозите за ЗПЗГС, за да ги съобрази с методологичния преглед, проведен в националните инвентаризации, и да даде количествена оценка за очакваните въздействия на посочените политики и мерки, за да се гарантира, че поглъщанията на парникови газове в този сектор са ефективно съгласувани с правилото „без дебит“ за 2025 г., с целта на ЕС за 2030 г. за нетно поглъщане от -310 $MtCO_2$еквивалент и със специфичната за държавата цел за поглъщане от -968 $ktCO_2$еквивалент, както е определено в Регламент (ЕС) 2018/841. Да предостави ясна информация по какъв начин публичните средства (както средствата на Съюза, включително по общата селскостопанска политика, така и държавните помощи) и частното финансиране чрез схеми за въглеродно земеделие се използват последователно и ефективно за постигане на националната цел за нетно поглъщане. Да предостави информация за състоянието и напредъка, който трябва да бъде постигнат, за да се гарантира подобряването до по-високи нива/специфични географски набори от данни за мониторинга, докладването и проверката, в съответствие с част 3 от приложение V към Регламент (ЕС) 2018/1999.

([19]) SWD(2023) 922.

([20]) Доклад за напредъка на действията на ЕС в областта на климата за 2023 г., COM(2023) 653 final, и Работен документ на службите на Комисията относно оценка на напредъка в областта на адаптирането към изменението на климата в отделните държави членки съгласно Европейския закон за климата, SWD(2023) 932.

4. Да предостави допълнителен анализ относно съответните уязвимости и рискове, свързани с климата, по отношение на постигането на националните общи и конкретни цели и приноси, както и относно политиките и мерките в различните измерения на Енергийния съюз. Да очертае по-добре и да определи количествено връзката с конкретните цели и политики на Енергийния съюз, които политиките и мерките за адаптиране следва да подкрепят. Да обърне специално внимание на управлението на водите при променящите се климатични условия поради рискове от прекъсване на електроснабдяването, тъй като наводненията, високите температури и засушаванията оказват въздействие върху производството на енергия.

5. Да повиши амбицията за постигане на дял на енергията от възобновяеми източници от поне 51 % като принос към обвързващата цел на ЕС за енергията от възобновяеми източници за 2030 г., определена в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/2001, изменена с Директива (ЕС) 2023/2413, в съответствие с формулата в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999. Да включи ориентировъчна крива, която да достига до референтните стойности за 2025 г. и 2027 г. съгласно член 4, буква а), подточка 2 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

6. Да представи прогнозните траектории и дългосрочен план за внедряване на технологии за енергия от възобновяеми източници през следващите 10 години с перспектива до 2040 г. Да включи ориентировъчна цел за иновативни технологии за енергия от възобновяеми източници в съответствие с изменената Директива (ЕС) 2018/2001. Да включи конкретни цели, които да допринесат за постигането на ориентировъчните подцели по отношение на сградите и промишлеността за 2030 г., както и обвързващата подцел за възобновяеми горива от небиологичен произход (RFNBO) в промишлеността за 2030 г., в съответствие с изменената Директива (ЕС) 2018/2001. Да включи обвързващите цели в областта на отоплението и охлаждането както за периода 2021—2025 г., така и за периода 2026—2030 г., и да включи ориентировъчна цел за постигане на допълнителните цели, посочени в приложение IA към Директива (ЕС) 2018/2001. Да включи ориентировъчна цел за районните отоплителни и охладителни системи за периода 2021—2030 г. Да посочи каква цел възнамерява да постигне Португалия в транспортния сектор чрез налагането на задължение за доставчиците на горива, включително чрез подцел за биогоривата от ново поколение и възобновяемите горива с небиологичен произход (RFNBO), като се гарантира спазването на минималното равнище на RFNBO през 2030 г.

7. Да включи подробни и количествено определени политики и мерки по начин, който дава възможност за своевременно и икономически ефективно постигане на националния принос към обвързващата цел на ЕС за дял на енергията от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., с колективни усилия за увеличаването ѝ до 45 %. Да опише по-специално как възнамерява да ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници чрез използването на споразумения за закупуване на електроенергия от възобновяеми източници и да включи публикация на дългосрочен график относно очакваното разпределение на подкрепата, обхващащ най-малко следващите 5 години.

8. Да включи прогнози за доставките на биомаса с разбивка по изходни суровини и информация за произхода на суровината, като се прави разграничение между местно производство и внос. Да включи оценка на вътрешното предлагане на горскостопанска биомаса за енергийни цели през периода 2021—2030 г. в съответствие със засилените критерии за устойчивост по член 29 от Директива (ЕС) 2018/2001, както е изменена. Да включи оценка на съгласуваността на прогнозираното използване на горскостопанска биомаса за производство на енергия със задълженията на Португалия в съответствие с преразгледания Регламент за ЗПЗГС, особено за периода 2026—2030 г., заедно с необходимите национални мерки и политики за осигуряване на тази съгласуваност. Да включи допълнителни мерки за насърчаване на устойчивото производство на биометан, като се имат предвид потенциалът за производство на устойчив биогаз/биометан в Португалия, нейният профил на потребление на природен газ и съществуващата инфраструктура, както и използването на ферментационни продукти и приложенията на биогенен CO_2.

9. Да представи, доколкото е възможно, прогнозираните срокове на стъпките, водещи до приемането на законодателни и незаконодателни политики и мерки, насочени към транспониране и прилагане на разпоредбите на изменената Директива (ЕС) 2018/2001, по-специално за горепосочените мерки от предходните точки.

10. Да включи национален принос към енергийната ефективност при крайното енергийно потребление към обвързващата цел на ЕС за крайното енергийно потребление за 2030 г. в съответствие с член 4 и приложение I към Директива (ЕС) 2023/1791 или равностоен на коригирания ориентировъчен национален принос, който Комисията ще представи на всяка държава членка до 1 март 2024 г. съгласно член 4, параграф 5 от посочената директива. Да включи националния принос за енергийна ефективност по отношение на първичното енергийно потребление в ориентировъчната цел на ЕС за първично енергийно потребление в съответствие с член 4 и приложение I към Директива (ЕС) 2023/1791. Да посочи размера на намалението на енергийното потребление, което трябва да бъде постигнато от всички публични органи, с разбивка по сектори, и разгънатата използваема застроена площ на отопляваните и/или охлажданите сгради, собственост на публични органи, които трябва да бъдат санирани годишно, или съответните годишни икономии на енергия, които трябва да бъдат осъществени.

11. Да определи цялостни политики и мерки за постигане на националния принос в областта на енергийната ефективност, и по-специално как ще се прилага принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място. Да определи солидни финансови програми и схеми за финансова подкрепа на енергийната ефективност, които са в състояние да мобилизират частни инвестиции и допълнително съфинансиране. Да предостави информация за мерките за икономии на енергия за постигане на изискваното количество кумулативни икономии на енергия при крайното потребление до 2030 г., както и за мерките за насърчаване на енергийните обследвания и системите за енергийно управление.

12. Да включи актуализирани нива на амбиция, за да се гарантира високо ниво на енергийна ефективност и декарбонизация на националния сграден фонд и да се преобразуват съществуващите сгради в сгради с нулеви емисии до 2050 г. Да включи междинни етапни цели за 2030 г. и 2040 г., както и сравнение на тези етапни цели с най-новата дългосрочна стратегия за саниране. Да включи повече информация за свързаните с това мерки за сградите и да представи очакваното им въздействие по отношение на икономиите на енергия.

13. Да повиши устойчивостта на енергийната система, като определи ясни цели и мерки за справяне с ограничения и прекъсвания на доставките и предложи политики и мерки, които да интегрират необходимостта от адаптиране към изменението на климата в енергийната система. Да оцени адекватността на нефтената инфраструктура (включително рафинерия, запаси от нефт) с оглед на очаквания спад в търсенето на нефт и преминаването към по-нисковъглеродни алтернативи.

14. Да предложи ясни общи и конкретни цели относно реакцията на потреблението с цел подобряване на гъвкавостта на енергийната система с оглед на оценката на нуждите от гъвкавост и да опише как ще бъде улеснена интеграцията на енергийната система във връзка с член 20а от изменената Директива (ЕС) 2018/2001. Да опише мерки за насърчаване на по-конкурентни пазари на дребно и да подобри оправомощаването на потребителите на пазара на дребно.

15. Да доразвие подхода за справяне с енергийната бедност, като включи оценка на положението на засегнатите понастоящем домакинства и посочи конкретна измерима цел за намаляване, както се изисква от Регламент (ЕС) 2018/1999, като вземе предвид Препоръка (ЕС) 2023/2407. Да предостави допълнителни подробности относно съществуващите и потенциалните мерки за справяне с енергийната бедност и относно определените финансови ресурси от гледна точка както на социалната политика (финансова достъпност), така и на структурните енергийни мерки, особено по отношение на достъпа до енергийна ефективност, саниране на сгради и енергия от възобновяеми източници. Да обясни как се предвижда мерките за енергийна ефективност, използвани в рамките на Схемата за задължения за енергийна ефективност за намаляване на енергийната бедност, да бъдат внедрени в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1999.

16. Да изясни допълнително националните цели в областта на научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността с оглед внедряване на чисти технологии, като установи сценарий за емисиите за 2030 г. и 2050 г. за подпомагане на декарбонизацията на промишлеността и насърчаване на прехода на предприятията към кръгова икономика с нулеви нетни емисии. Да предложи политики и мерки за насърчаване на разработването на проекти с нулеви нетни емисии, включително такива, които са от значение за енергоемките отрасли. Да опише предвидима и опростена регулаторна рамка за процедурите за издаване на разрешителни и по какъв начин ще бъде опростен достъпът до национално финансиране, когато е необходимо. Да предостави подробни политики и мерки за цифровизация на енергийната система, развитие на уменията, свързани с чистата енергия, и улесняване на отворената търговия за гъвкави и устойчиви вериги за доставка на ключови компоненти и оборудване с нулеви нетни емисии.

17. Да конкретизира реформите и мерките за мобилизиране на частните инвестиции, необходими за постигане на целите в областта на енергетиката и климата. Да подобри и разшири анализа на нуждите от инвестиции и да предостави цялостен и последователен преглед на нуждите от публични и частни инвестиции като цяло и по сектори. Да допълни подхода от горе надолу за цялата икономика с оценка от долу нагоре за всеки конкретен проект. Да включи разбивка на общите инвестиционни нужди с допълнителна информация относно източниците на финансиране на национално и регионално равнище и на равнището на ЕС, както и относно частните финансови източници, които трябва да бъдат мобилизирани. Да добави кратко описание на вида на схемите за финансова подкрепа, избрани за изпълнение на политиките и мерките, които се финансират от публичния бюджет, от средства на Съюза, и използването на инструменти за смесено финансиране, които използват безвъзмездни средства, заеми, техническа помощ и публични гаранции, включително ролята на националните насърчителни банки в съответните схеми и/или по какъв начин се мобилизира частно финансиране. Да разгледа също така икономически ефективното прехвърляне на емисии към други държави членки в съответствие с РРУ като източник на финансиране. Да предостави солидна оценка на макроикономическото въздействие на планираните политики и мерки.

18. Да опише как политиките и мерките, включени в актуализирания план, постигат съответствие с националния план за възстановяване и устойчивост на Португалия и съответната глава за RepowerEU.

19. Да обясни по-подробно как и в какъв срок Португалия възнамерява да премахне постепенно субсидиите за изкопаеми горива.

20. Да предостави по-подробна информация за социалните последици, последиците за заетостта и уменията или други въздействия върху разпределението от прехода в областта на климата и енергетиката, както и за планираните цели, политики и мерки в подкрепа на справедливия преход. Да посочи формата на подкрепа, въздействието на инициативите, целевите групи и заделените ресурси, като вземе предвид препоръката на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата ([21]). Да включи, доколкото е възможно, повече елементи, които да осигурят адекватна аналитична основа за изготвянето на бъдещ социален план за климата в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета ([22]), включително указания за това как да се оценят предизвикателствата и социалните въздействия върху най-уязвимите от системата за търговия с квоти за емисии за изгарянето на горива в сградите, автомобилния транспорт и допълнителни сектори, както и да се определят потенциалните бенефициери и съответната политическа рамка. Да обясни по какъв начин политическата рамка, определена в НПЕК, ще допринесе за изготвянето на социален план за климата на Португалия и как ще бъде осигурена съгласуваност между двата плана.

21. Да предостави ясен и подробен преглед как процесът на консултации е дал възможност за публично участие от страна на всички съответни органи, граждани и заинтересовани страни, включително социалните партньори, в изготвянето на проекта и окончателния вариант на актуализирания план. Да представи обобщение на мненията, изразени от различните участници, и обобщение на начина, по който в плана са включени мненията, изразени по време на консултациите.

22. Да разшири вече доброто регионално сътрудничество със съседните страни и по-конкретно да опише по какъв начин Португалия планира да създаде рамка за сътрудничество с други държави членки до 2025 г. в съответствие с член 9 от Директива (ЕС) 2018/2001, както е изменена. Да подпомогне приемането на споразумение за солидарност, гарантиращо сигурността на доставките на газ, със съседните държави (Испания).

ОТНОСНО СЪОТВЕТСТВИЕТО НА НАЦИОНАЛНИТЕ МЕРКИ С ЦЕЛТА ЗА НЕУТРАЛНОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА, КАКТО И С ГАРАНТИРАНЕТО НА НАПРЕДЪК В ОБЛАСТТА НА АДАПТИРАНЕТО СЪГЛАСНО РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2021/1119

1. Да ангажира заинтересованите страни, които са особено уязвими за въздействията, дължащи се на изменението на климата, в разработването и прилагането на политиката за адаптиране в Португалия. Да документира процесите и резултатите от такива консултации. Да създаде или подобри механизмите, гарантиращи, че политиките на поднационално равнище се преразглеждат и актуализират редовно.

Съставено в Брюксел на 18 декември 2023 година.

За Комисията
Kadri SIMSON
Член на Комисията

([21]) Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 35).

([22]) Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).